

**ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ**

**ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020**

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2015

Το κείμενο που παρουσιάζεται είναι μια συνοπτική περιγραφή των δράσεων του ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020. Το πλήρες κείμενο του εγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος (CCI2014GR16M2OP011) όπως εγκρίθηκε με την C(2014)10175/18.12.2014 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπου περιλαμβάνονται αναλυτικά στοιχεία (δράσεις, δείκτες, κριτήρια επιλογής κλπ) βρίσκεται στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Κρήτης www.pepkritis.gr

Το Αναπτυξιακό Όραμα και η Στρατηγική για την προγραμματική περίοδο 2014-2020

Ο σχεδιασμός της νέας προγραμματικής περιόδου για την Περιφέρεια Κρήτης στοχεύει στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των αδυναμιών και των ασυνεχειών στην παραγωγική διαδικασία καθώς και στην ενίσχυση των ισχυρών σημείων της περιφερειακής οικονομίας.

Στόχος είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για τον αναπροσανατολισμό της τοπικής οικονομίας, την έξοδο από την κρίση και την ένταξη σε πορεία έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Το όραμα του αναπτυξιακού σχεδίου για την Κρήτη, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, είναι: **«Δυναμική και Βιώσιμη Κρήτη».**

«Δυναμική» με την έννοια της ύπαρξης μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής εξόδου από την κρίση, με επενδύσεις και ενίσχυση των διασυνδέσεων και του εξαγωγικού χαρακτήρα των **«Δυναμικών Τομέων: αγροδιατροφικός, πολιτισμός, - τουρισμός, περιβάλλον, οικονομία της γνώσης».**

«Βιώσιμη» σε όρους, οικονομικούς, περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς. **«Βιώσιμη σε όρους οικονομικούς»:** επιδιώκεται διατηρήσιμη ανάπτυξη που στηρίζεται σε χαρακτηριστικά της περιφέρειας, σταθερής διαχρονικής αξίας **«πολιτισμός – Κρητική διατροφή»** όπου υπάρχει ισχυρό υπόβαθρο για την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της αυξημένης ανταγωνιστικότητας. **«Βιώσιμη σε όρους περιβαλλοντικούς»:** προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων. **«Βιώσιμη σε όρους κοινωνικούς»:** ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς με παράλληλη αντιμετώπιση των φαινομένων φτώχειας και ενίσχυση των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων.

Θα επιδιωχθεί η υλοποίηση Περιφερειακής Στρατηγικής «Έξυπνης Εξειδίκευσης» (RISCrete) σε επιλεγμένους παραδοσιακούς τομείς στους οποίους η Περιφέρεια διαθέτει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα αλλά και αναδυόμενους τομείς. Στους δύο παραδοσιακούς πυλώνες της περιφερειακής οικονομίας, τον αγροδιατροφικό και το τουρισμό, προστίθενται αναδυόμενοι τομείς και κλάδοι, στους οποίους έχουν πραγματοποιηθεί επενδύσεις, αναπτύσσεται επιχειρηματική δραστηριότητα, έχει εκπαιδευτεί σημαντικός αριθμός νέων επιστημόνων και έχει συσσωρευτεί αξιόλογη τεχνογνωσία. Οικονομικές δραστηριότητες που συγκεντρώνουν τα προαναφερόμενα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά εντοπίζονται στους **τομείς περιβάλλον-ενέργεια**, καθώς και **στο σύμπλεγμα της γνώσης**, το οποίο υποστηρίζεται από τα διεθνούς εμβέλειας και κύρους Ερευνητικά και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα της Κρήτης (ΙΤΕ, Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο, ΤΕΙ, ΕΛΚΕΘΕ, ΜΑΙΧ, ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, ΙΓΜΕ), τα οποία τοποθετούν την Κρήτη σε ιδιαίτερα ισχυρή θέση στην κατεύθυνση ανάπτυξης της **Οικονομίας της Γνώσης**.

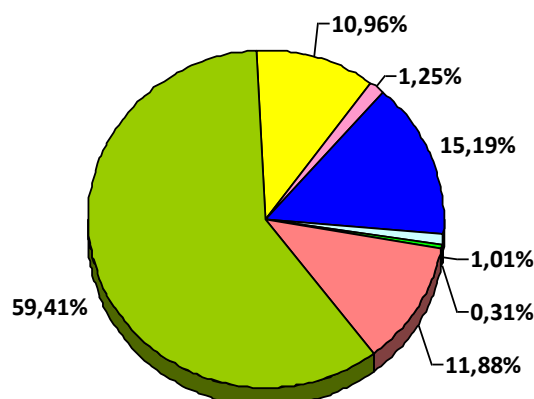
Το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020 διαρθρώνεται σε 7 Άξονες Προτεραιότητας ως ακολούθως :

- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 (ΕΤΠΑ): Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης.** Επιδιώκεται η κινητοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των παραγωγικών φορέων της Κρήτης για : ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας με αξιοποίηση της καινοτομίας, διασύνδεση των κλάδων, δημιουργία κουλτούρας καινοτομίας, ενίσχυση της εξωστρέφειας και ανάπτυξη νέων αναδυόμενων δραστηριοτήτων με οικονομικές προοπτικές.
- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 (ΕΤΠΑ): Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη.** Επιδιώκεται η προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, η ορθολογική διαχείριση των υδάτων και των στερεών και υγρών αποβλήτων, η μείωση των εκπομπών του CO2 μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και η προσαρμογή της Κρήτης στην κλιματική αλλαγή.
- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 (ΕΤΠΑ): Ενίσχυση της εκπαίδευσης και κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη.** Επιδιώκεται η εξασφάλιση των προϋποθέσεων ενδυνάμωσης του ανθρώπινου δυναμικού της Κρήτης, εξασφαλίζοντας άρτιες υποδομές εκπαίδευσης υγείας και κοινωνικής πρόνοιας.
- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 (ΕΚΤ): Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.** Επιδιώκεται (α) η αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού με νέες δεξιότητες για

διευκόλυνση της ένταξης του στην αγορά εργασίας και (β) η τόνωση της επιχειρηματικότητας στους τομείς προτεραιότητας της RISCrete.

- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5 (ΕΚΤ)** : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη. Επιδιώκεται η ενεργός ένταξη στην αγορά εργασίας, η καταπολέμηση της φτώχειας, η προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και η ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας.
- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ**
- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7: Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ**

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης.	51.662.092
2. Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη	258.392.977
3. Ενίσχυση της εκπαίδευσης και κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη	47.671.028
4. Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές	5.434.595
5. Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη	66.047.150
6. Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	4.375.000
7. Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ	1.340.283
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020	434.883.125

■ ΑΞΟΝΑΣ 1
 ■ ΑΞΟΝΑΣ 2
 ■ ΑΞΟΝΑΣ 3
 ■ ΑΞΟΝΑΣ 4
 ■ ΑΞΟΝΑΣ 5
 ■ ΑΞΟΝΑΣ 6
 ■ ΑΞΟΝΑΣ 7

Ανάλυση Αξόνων προτεραιότητας

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 : Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης.

Προτείνεται ως «**Άξονας της έξυπνης ανάπτυξης**» μέσω του οποίου επιδιώκεται η δημιουργία ενός οικοσυστήματος καινοτομίας με την υλοποίηση δράσεων που υποστηρίζουν τη RISCrete. Συνεργούν οι Θεματικοί Στόχοι 1, 2 και 3 που αφορούν στο τρίπτυχο «καινοτομία-επιχειρηματικότητα-ΤΠΕ» βασικές συνιστώσες της RISCrete.

Μέσω του άξονα θα επιδιωχθεί:

A. η προώθηση συνεργασιών επιχειρήσεων και κατά προτεραιότητα φορέων της γνώσης με στόχο την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της Ε&Τ που παράγουν τα ερευνητικά ιδρύματα της Περιφέρειας, αλλά και τον προσανατολισμό των ερευνητών προς τις διαπιστωμένες ανάγκες των επιχειρήσεων

B. η υποστήριξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων μέσω μια ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων (εξασφάλιση των απαραίτητων κεφαλαίων σποράς, λειτουργία incubators κλπ)

Γ. η υποστήριξη των επιχειρήσεων για ενδυνάμωση των διαδικασιών παραγωγής ανταγωνιστικών προϊόντων που θα μπορούν να διεκδύσουν σε διεθνείς αγορές

Όσον αφορά στην **ψηφιακή σύγκλιση** θα επιδιωχθεί η ενσωμάτωση και συστηματική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στους παραγωγικούς τομείς, καθώς και η ανάπτυξη νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους τομείς κοινωνικής και οικονομικής δραστηριοποίησης με προτεραιότητα τον αγροτικό τομέα, τον τουρισμό και τον πολιτισμό λαμβάνοντας υπόψη την Εθνική Στρατηγική Ψηφιακής Ανάπτυξης.

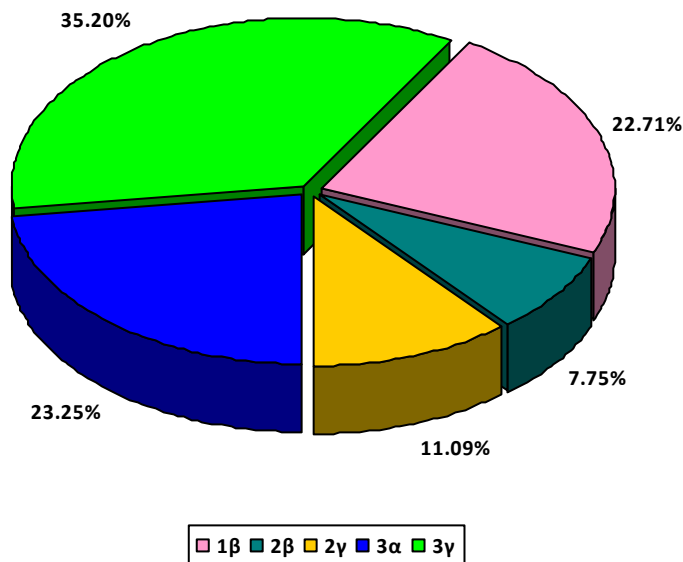
Ο ΑΠ 1 συμβάλλει στην προώθηση της χωρικής ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένης της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Για την επίτευξη των επιδιώξεων του Άξονα Προτεραιότητας υπάρχει συνέργεια με τα ΕΠ: «ΕΠΑΝΕΚ», «Αγροτική Ανάπτυξη» και «Αλιεία και Θάλασσα».

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός
Κωδ	Τίτλος	
1β	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής	11.724.419,00
2β	Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	4.000.000,00
2γ	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία	5.724.419,00
3α	Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	12.000.000,00

3γ	Στήριξη της δημιουργίας και επέκταση προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	18.173.254,00
Σύνολο		51.622.092,00

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 : Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη.

Προτείνεται ως «**Άξονας της βιώσιμης ανάπτυξης**» για την εφαρμογή μια στρατηγικής αναβάθμισης του περιβάλλοντος, αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και βιώσιμης κινητικότητας. Για το λόγο αυτό συνεργούν οι Θεματικοί Στόχοι 4, 5, 6 και 7.

Η περιβαλλοντική στρατηγική της Περιφέρειας Κρήτης διαμορφώνεται με βάση τον **επικαιροποιημένο χωροταξικό σχεδιασμό**, τον εγκεκριμένο περιφερειακό σχεδιασμό για τη **διαχείριση των απορριμμάτων**, το Σχέδιο για την **διαχείριση της Λεκάνης Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης** καθώς και τα Σχέδια και τις Εθνικές Στρατηγικές που έχουν εκπονηθεί για τα θέματα της φύσης, των πλημμυρών και διαχείρισης κινδύνων με στόχο την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.

Ειδικότερα, η μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών CO2 επιδιώκεται μέσω της **εξοικονόμησης ενέργειας** με ενεργειακή αναβάθμιση :

(α) των δημόσιων κτιρίων

(β) των κατοικιών, στο πλαίσιο αντιμετώπισης και της ενεργειακής φτώχειας

Θα συνδράμουν δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών.

Για την **προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή**, την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, θα επιδιωχθεί η εκπόνηση ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης κρίσεων που δύνανται να προκληθούν από πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, σεισμούς, διάβρωση ακτών και εδαφών καθώς και η ενίσχυση των αρμόδιων δομών και υπηρεσιών πολιτικής προστασίας με τον απαιτούμενο εξοπλισμό. Για τη θωράκιση της περιφέρειας θα απαιτηθούν επιπλέον των παραπάνω κατάλληλες θεσμικές παρεμβάσεις που θα ενδυναμώσουν την αποτελεσματικότητα φορέων και δράσεων.

Για την **προστασία του φυσικού περιβάλλοντος** και την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων θα επιδιωχθεί η συμπλήρωση υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων σε παράκτιες και οικολογικά ευαίσθητες

περιοχές και η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων της Περιφέρειας με μείωση απωλειών στα δίκτυα, εξασφάλιση καλής ποιότητας νερό και δράσεις που θα υλοποιούν το **Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης**.

Όσον αφορά στην προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς θα αναληφθούν πρωτοβουλίες αξιοποίησης της μουσειακής υποδομής, αξιοποίησης και ενοποίησης των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων και διασύνδεσής τους με την τοπική οικονομία, βελτίωσης των συνθηκών λειτουργίας και υποδοχής επισκεπτών. Ταυτόχρονα, θα επιδιωχθεί η ολοκλήρωση του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού προκειμένου να διευκολυνθεί η αναπτυξιακή διαδικασία με όρους αειφορίας.

Για τη **βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος** προωθούνται δράσεις βιοκλιματικής αναβάθμισης δημοσίων χώρων, δράσεις ενίσχυσης του δικτύου ποδηλατοδρόμων καθώς και δράσεις περιορισμού του θορύβου σε περιοχές κατοικίας.

Στο πλαίσιο της προώθησης **των βιώσιμων μεταφορών** θα επιδιωχθεί η διασύνδεση του περιφερειακού οδικού δικτύου με το Αναλυτικό Διευρωπαϊκό Δίκτυο και τους κόμβους, η ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας, η άρση της απομόνωσης περιοχών λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα στο **Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών**. Επιπλέον θα επιδιωχθεί η ενίσχυση της ενεργητικής ασφάλειας των οδικών μεταφορών στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδίου οδικής ασφάλειας.

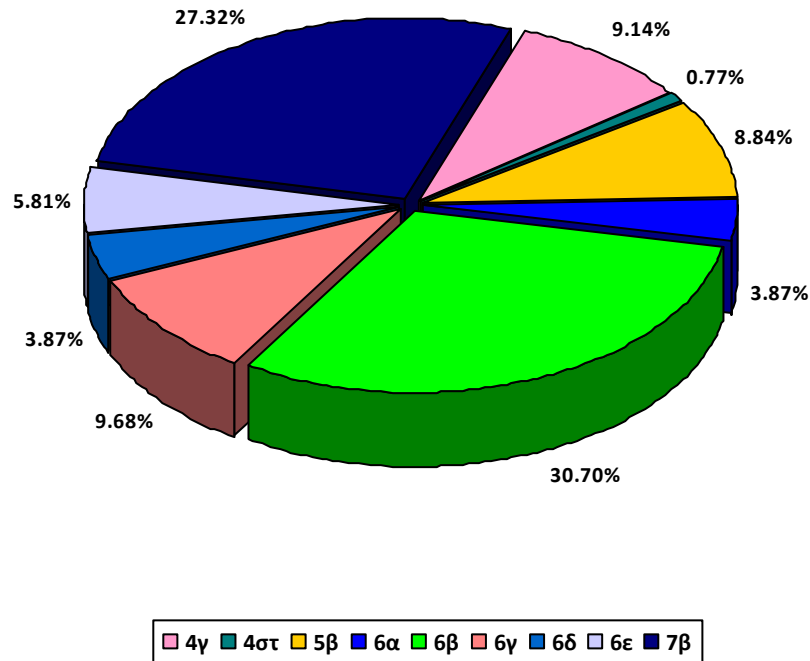
Ο ΑΠ 2 συμβάλλει στην προώθηση της χωρικής ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένης της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Για την επίτευξη των επιδιώξεων του Άξονα Προτεραιότητας *υπάρχει συνέργεια με τα ΕΠ: «ΕΠΑΝΕΚ», «Μεταφορές-Περιβάλλον», «Αγροτική Ανάπτυξη», «Αλιεία και Θάλασσα».*

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός
Κωδικός	Τίτλος	
4γ	Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	23.621.575,00
4στ)	Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και της υιοθέτησης αυτών	2.000.000,00
5β)	Προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών	22.854.789,00
6α)	Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	10.000.000,00
6β)	Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	79.333.834,00
6γ)	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	25.000.000,00
6δ)	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	10.000.000,00
6ε)	Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	15.000.000,00

7β)	Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	70.582.779,00
Σύνολο		258.392.977,00

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 : Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη.

Προτείνεται ως ο **άξονας που υποστηρίζει τη μάθηση και τη κοινωνική συνοχή** με δράσεις που έχουν επίπτωση στο ανθρώπινο δυναμικό της Περιφέρειας. Συνεργούν οι Θεματικοί Στόχοι 9 και 10 (ΕΤΠΑ)

Στο πλαίσιο του Άξονα προβλέπεται η συμπλήρωση **(α)** των αναγκών υποδομών υγείας και πρόνοιας και βρεφονηπιακών σταθμών με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες **(β)** των υποδομών εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων με προτεραιότητα στην υποχρεωτική εκπαίδευση και στην εξασφάλιση προϋποθέσεων ασφάλειας των σχολικών κτιρίων.

Ο ΑΠ 3 συμβάλλει στην προώθηση της χωρικής ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένης της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

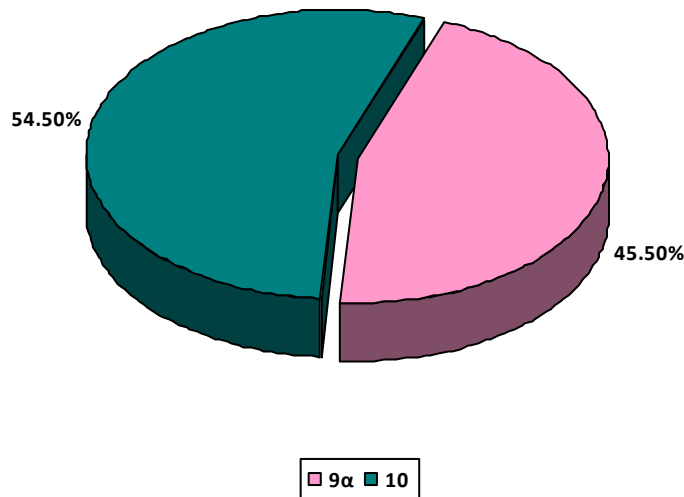
Για την επίτευξη των επιδιώξεων του Άξονα Προτεραιότητας υπάρχει συνέργεια με τον ΑΠ 5 του ΕΠ και με το ΕΠ: «Ανθρώπινο Δυναμικό, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός
Κωδικός	Τίτλος	
9α)	Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά στην κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας	21.691.164,00

10)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης	25.979.864,00
Σύνολο		47.671.028,00

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 : Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.

Επιδιώκεται η αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού με νέες δεξιότητες καθώς και η τόνωση της επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων της RISCrete. Στο πλαίσιο του άξονα προβλέπονται δράσεις :

- συμβουλευτικής, καθοδήγησης και επιδότησης για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων στους τομείς της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- κατάρτισης, συμβουλευτικής, καθοδήγησης για την αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού και των επιχειρηματιών με την προσαρμογή τους στις ανάγκες που προκύπτουν από την εφαρμογή των δράσεων του Άξονα 1

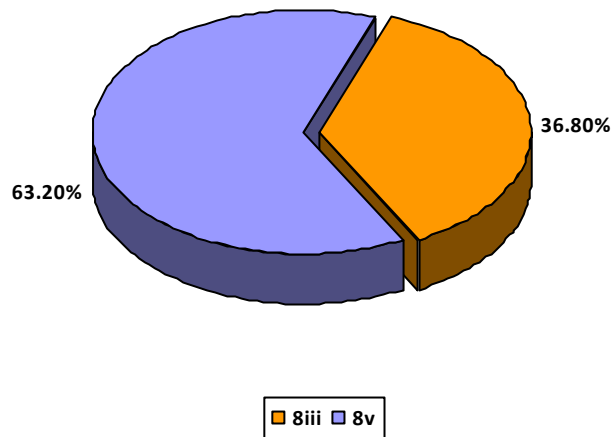
Θα επιδιωχθεί η οργάνωση ενός Περιφερειακού Μηχανισμού Παρακολούθησης των αναγκών της αγοράς εργασίας, ο οποίος θα διαμορφώνει τις κατευθύνσεις για την εξειδίκευση των δράσεων που αποτελεί προϋπόθεση για την ενεργοποίηση των δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης ή ανάπτυξης δεξιοτήτων του άξονα.

Για την επίτευξη των επιδιώξεων του Άξονα Προτεραιότητας συνεργεί ο Θεματικός Στόχος 8 (ΕΚΤ) ενώ υπάρχει συνέργεια με το ΕΠ: «Ανθρώπινο Δυναμικό, Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση».

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός
Κωδικός	Τίτλος	
8iii)	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων, πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	2.000.000,00

8ν)	Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	3.434.595,00
Σύνολο		5.434.595,00

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5 : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη.

Επιδιώκεται η διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού της Περιφέρειας. Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την κρίση και ειδικότερα των φαινομένων φτώχειας και αποκλεισμού σε περιοχές και θύλακες που δέχονται ισχυρές πιέσεις από την υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας, προωθείται η ενεργός ένταξη στην αγορά εργασίας, η προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, η βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας κοινωνικές υπηρεσίες καθώς και η ενσωμάτωση των κοινωνικά και οικονομικά ευπαθών ομάδων με την κατάργηση κάθε είδους διακρίσεων.

Ο άξονας προωθεί ένα πλέγμα παρεμβάσεων που θα καλύπτουν όχι μόνο τις παραδοσιακές ομάδες που στηρίζονται από τις υφιστάμενες πολιτικές, αλλά και άλλες νέες κατηγορίες πολιτών που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας παρά την ικανότητα και διαθεσιμότητά τους για άσκηση απασχόλησης (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, υπερχρεωμένα νοικοκυριά, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας).

Ειδικότερα, για την ενθάρρυνση της κοινωνικής και εργασιακής επανένταξης προβλέπεται η υλοποίηση προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων καθώς και πρωτοβουλίες τοπικής ανάπτυξης. Με στόχο τη βελτίωση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των παρεμβάσεων θα επιδιωχθεί η ενίσχυση της δικτύωσης και η διαμόρφωση συνεργατικών κοινωνικών μηχανισμών (social clustering), μεταξύ των επιχειρήσεων, των κοινωνικών εταίρων, των δημόσιων υπηρεσιών, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των τοπικών φορέων.

*Ως εργαλείο εφαρμογής των **Ολοκληρωμένων Σχεδίων Απασχόλησης** σε τοπικό επίπεδο επιλέγονται τα ΤΑΠΤΟΚ (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)*

Θα ενισχυθούν δράσεις για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών. Η βελτίωση της πρόσβασης επιμέρους ομάδων, όπως οι μετανάστες και οι Ρομά, στην εκπαίδευση επιδιώκεται ως προϋπόθεση για την κοινωνική ένταξη των ως άνω ομάδων.

Οι παρεμβάσεις του άξονα θα λάβουν υπόψη :

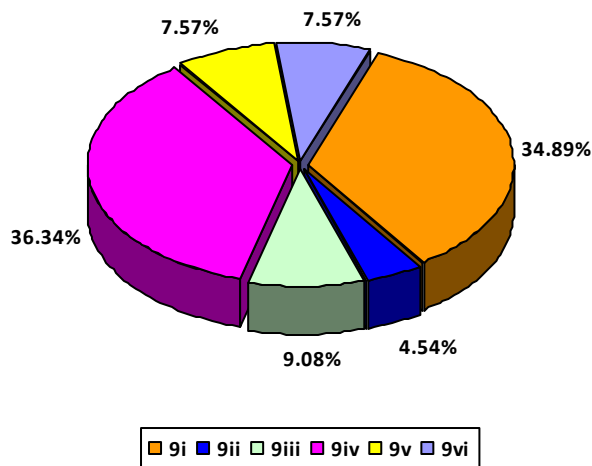
- τις κατευθύνσεις της **Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας**, που βρίσκεται σε στάδιο σχεδιασμού και λαμβάνει υπόψη τον Εθνικό Σχεδιασμό και τις κατευθυντήριες αρχές της Ε.Ε.
- την συμφωνία των αρμόδιων εθνικών αρχών με την ΕΕ για την εξειδίκευση των δράσεων υγείας (health safety net)

Ο ΑΠ 5 συμβάλλει στην προώθηση της χωρικής ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένης της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Για την επίτευξη των επιδιώξεων του Άξονα Προτεραιότητας συνεργεί ο Θεματικός Στόχος 9 (ΕΚΤ,) ενώ υπάρχει συνέργεια με το ΕΠ: «Ανθρώπινο Δυναμικό, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΑΜΙΕ) και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για απόρους (FEAD).

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός
Κωδικός	Τίτλος	
9i)	Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας	23.047.150,00
9ii)	Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ'	3.000.000,00
9iii)	Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών'	6.000.000,00
9iv)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος'	24.000.000,00
9v)	Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση'	5.000.000,00
9vi)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος'	5.000.000,00
Σύνολο		66.047.150,00

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5

ΑΞΙΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6 - 7 : Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ – ΕΚΤ

Στο πλαίσιο του ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020, η Τεχνική Βοήθεια που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, θα ενισχύσει δράσεις προετοιμασίας και υποστήριξης της υλοποίησης του προγράμματος, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στους νέους κανονισμούς των ΕΔΕΤ.

Ειδικότερα προβλέπεται η ενίσχυση δράσεων :

- Προετοιμασίας, Διαχείρισης, Παρακολούθησης και Ελέγχου των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων
- Ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας της Περιφερειακής Δομής Διαχείρισης και των Δικαιούχων
- Δημοσιότητας και πληροφόρησης
- Αξιολόγησης του προγράμματος
- Καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς

Επιπλέον θα χρηματοδοτηθούν :

- οι απαιτούμενες δράσεις (έρευνες πεδίου-εμπειρογνωμοσύνες-μελέτες) που απορρέουν από την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης για την κάλυψη ελλείψεων ή/και τη μέτρηση των δεικτών αποτελέσματος
- οι Περιφερειακές Στρατηγικές που εξειδικεύουν τις Εθνικές Στρατηγικές σε επι μέρους τομείς και απαιτούνται για την εξειδίκευση των δράσεων του προγράμματος
- οι δράσεις προετοιμασίας περιφερειακών μηχανισμών που προβλέπονται για την παρακολούθηση - ενεργοποίηση δράσεων του προγράμματος (πχ Περιφερειακός Μηχανισμός Καινοτομίας, Περιφερειακός Μηχανισμός Απασχόλησης κλπ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Πίνακες επιλέξιμων δράσεων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Άξονα

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 : Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός	% συμμετοχής στο ΠΕΠ	Επιλέξιμες Δράσεις
Κωδικός	Τίτλος			
1β	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυσούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής	11.724.419,00	2,70%	<ul style="list-style-type: none"> • Προγράμματα εφαρμοσμένης έρευνας στους τομείς προτεραιότητας της RIS Crete. • Εξοπλισμοί - υποδομές που υποστηρίζουν την παροχή καινοτόμων υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις στους τομείς προτεραιότητας της RIS Crete. • Ενίσχυση επιχειρήσεων για την ανάπτυξη καινοτομικών προϊόντων ή/και πρακτικών και με τη χρήση vouchers. • Επιβράβευση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδαστών, ερευνητών που συμβάλλουν στην προώθηση δράσεων καινοτομίας • Επιβράβευση καινοτόμων επιχειρήσεων • Ενίσχυση πρώτης παραγωγής - πιλοτικές εφαρμογές. • Υποστήριξη clusters, δικτύων και άλλων συνεργατικών σχημάτων επιχειρήσεων, φορέων καινοτομίας και γνώσης στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Εξυπνης Εξειδίκευσης»
2β	Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	4.000.000,00	0,92%	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση των επιχειρήσεων για την εισαγωγή ψηφιακών εφαρμογών και την εν γένει αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και με τη χρήση vouchers. • Ανάπτυξη ολοκληρωμένων ψηφιακών υπηρεσιών για επιχειρήσεις στους τομείς προτεραιότητας της RIS Crete
2γ	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία	5.724.419,00	1,32%	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση φορέων και οργανισμών για την αξιοποίηση των ψηφιακών υπηρεσιών στην εξυπηρέτηση του πολίτη • Ενίσχυση φορέων και οργανισμών για την εφαρμογή ψηφιακών υπηρεσιών/προϊόντων που υποστηρίζουν τους τομείς προτεραιότητας της RIS Crete όπως ο πολιτισμός-τουρισμός. • Ανάπτυξη ολοκληρωμένων ψηφιακών υπηρεσιών/προϊόντων για τους τομείς ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, του πολιτισμού και του τουρισμού.

3α	Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	12.000.000,00	2,76%	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση νέων επιχειρήσεων για υλοποίηση επενδύσεων στους τομείς προτεραιότητας της RIS Crete • Δημιουργία Περιφερειακού Seed Capital • Ολοκληρωμένη υποστήριξη νεοφυών επιχειρήσεων (παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών – παροχή χώρου πρώτης εγκατάστασης – λειτουργίας)
3γ	Στήριξη της δημιουργίας και επέκταση προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	18.173.254,00	4,17%	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων της Κρήτης για επενδύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας • Δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων για πιστοποίηση, τυποποίηση των προϊόντων και εν γένει των διαδικασιών παραγωγής και διακίνησης αυτών. • Δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων για τη διερεύνηση - μελέτη νέων στοχευμένων αγορών, καθώς και την προβολή-προώθηση των προϊόντων τους σε αυτές .
Σύνολο		51.622.092,00	11,87%	

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 : Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός	% συμμετοχής στο ΠΕΠ	Επιλέξιμες Δράσεις
Κωδικός	Τίτλος			
4γ	Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	23.621.575,00	5,43%	<ul style="list-style-type: none"> • Ενεργειακή αναβάθμιση των δημόσιων κτιρίων • Ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών

4στ)	Πρώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και της υιοθέτησης αυτών	2.000.000,00	0,46%	<ul style="list-style-type: none"> • Ερευνητικά προγράμματα ανάπτυξης νέων υλικών, τεχνολογιών και συστημάτων που βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση. • Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων και τεχνολογιών βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης συστημάτων υψηλής ενεργειακής κατανάλωσης. • Εφαρμογή καινοτόμων λύσεων και τεχνολογιών στις ΑΠΕ • Πιλοτικές εφαρμογές • Υποστήριξη της δικτύωσης (clustering) φορέων της γνώσης και επιχειρήσεων
5β)	Προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών	22.854.789,00	5,26%	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδια ολοκληρωμένης διαχείρισης καταστροφών • Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης • Εξοπλισμός φορέων για την αντιμετώπιση κινδύνων • Κατασκευή έργων υποδομής
6α)	Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	10.000.000,00	2,30%	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις ανακύκλωσης απορριμμάτων τοπικής εμβέλειας (διαλογή στην πηγή, κομποστοποίηση κλπ) • Πιλοτικές καινοτόμες εφαρμογές διαχείρισης απορριμμάτων στο πλαίσιο του ΠΕΣΔΑΚ • Πράσινα σημεία τοπικής εμβέλειας • Δράσεις ευαισθητοποίησης - πληροφόρησης
6β)	Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	79.333.834,00	18,24%	<ul style="list-style-type: none"> • Υποδομές συλλογής και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων • Αναβάθμιση-συμπλήρωση δικτύων και συστημάτων ύδρευσης • Περιορισμός διαρροών συστημάτων ύδρευσης • Δράσεις /έργα που θέτουν σε εφαρμογή το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής της Κρήτης σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ
6γ)	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	25.000.000,00	5,75%	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπλήρωση / αναβάθμιση μουσείων • Ανάδειξη μνημείων • Αναβάθμιση χώρων πολιτιστικού / ιστορικού ενδιαφέροντος • Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων • Υποδομές σύγχρονου πολιτισμού • Εκδηλώσεις και δραστηριότητες που προάγουν τον σύγχρονο πολιτισμό με έμφαση στην εδραίωση θέσης διεθνούς εμβέλειας • Δράσεις προβολής των φυσικών και πολιτιστικών προϊόντων της Κρήτης

6δ)	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	10.000.000,00	2,30%	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις που θέτουν σε εφαρμογή σχέδια Διαχείρισης των περιοχών NATURA 2000 • Δράσεις που προστατεύουν και αναδεικνύουν τους οικοτόπους και τη βιοποικιλότητα της Κρήτης • Δράσεις αποκατάστασης υποβαθμισμένων φυσικών οικοτόπων • Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης • Μελέτες χωρικού και πολεοδομικού σχεδιασμού
6ε)	Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου·	15.000.000,00	3,45%	<ul style="list-style-type: none"> • Αναπλάσεις κοινοχρήστων χώρων και οδικών αρτηριών πόλεων • Δράσεις διευκόλυνσης της κυκλοφορίας των πολιτών και επισκεπτών (συμπεριλαμβανομένων των ΑΜΕΑ) στα αστικά κέντρα . • Ανάδειξη και επαναχρησιμοποίηση του αξιόλογου κτιριακού αποθέματος των αστικών κέντρων και της υπαίθρου • Δράσεις περιορισμού του θορύβου σε κατοικημένες περιοχές
7β)	Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	70.582.779,00	16,23%	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση τμημάτων του επαρχιακού οδικού δικτύου που εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα στο διευρωπαϊκό δίκτυο και κόμβους (ΔΕΜ) • Αναβάθμιση τοπικού οδικού δικτύου μόνο εφόσον αποτελεί μέρος μιας χωρικής παρέμβασης με συγκεκριμένο αναμενόμενο αποτέλεσμα • Προμήθεια εξοπλισμού υπηρεσιών Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (ενεργητική οδική ασφάλεια) • Δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης • Λοιπές δράσεις που θα αναδειχθούν από το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Οδικής Ασφάλειας και Πρόληψης Ατυχημάτων στο Επαρχιακό και Εθνικό Δίκτυο της Κρήτης
Σύνολο		258.392.977,00	59,41%	

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 : Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός	% συμμετοχής στο ΠΕΠ	Επιλέξιμες Δράσεις
Κωδικός	Τίτλος			
9α)	Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά στην κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας	21.691.164,00	4,99%	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων και ΒΙΤ Νοσοκομείων • Συμπλήρωση του δικτύου των δομών πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης (Περιφερειακά, Πολυδύναμα Ιατρεία κλπ) • Συμπλήρωση αναβάθμιση Βρεφονηπιακών – Παιδικών Σταθμών • Συμπλήρωση αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής πρόνοιας (ΚΔΑΠ/ΜΕΑ, Γηροκομεία, ΚΗΦΗ, Κέντρα Δημέρευσης, Στέγες ΑΜΕΑ, Ξενώνες Παιδιών-Εφήβων, Κέντρα Υποστήριξης κλπ) • Δημιουργία Δομών Στήριξης Ρομ • Ενίσχυση υποδομών παροχής φροντίδας αστέγων (Ξενώνες Αστέγων κλπ)
10)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης	25.979.864,00	5,97%	<ul style="list-style-type: none"> • Αναβάθμιση - συμπλήρωση των υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης • Συμπλήρωση εξοπλισμού των υποδομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
Σύνολο		47.671.028,00	10,96%	

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 : Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός	% συμμετοχής στο ΠΕΠ	Επιλέξιμες Δράσεις
Κωδικός	Τίτλος			
8iii)	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων, πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	2.000.000,00	0,46%	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις συμβουλευτικής, καθοδήγησης και επιδότησης για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων στους τομείς της RISCrete
8v)	Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	3.434.595,00	0,79%	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις κατάρτισης, συμβουλευτικής, καθοδήγησης για την αναβάθμιση του εργατικού δυναμικού και των επιχειρηματιών με την προσαρμογή τους στις ανάγκες που προκύπτουν από την εφαρμογή των δράσεων του Άξονα 1
Σύνολο		5.434.595,00	1,25%	

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5 : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός	% συμμετοχής στο ΠΕΠ	Επιλέξιμες Δράσεις
Κωδικός	Τίτλος			
9i)	Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας	23.047.150,00	5,30%	<ul style="list-style-type: none"> Ολοκληρωμένη δέσμη δράσεων επαγγελματικού προσανατολισμού, συμβουλευτικής, κατάρτισης, απασχόλησης κλπ τύπου «κοινωνικού voucher» για ευπαθείς ομάδες Δράσεις προώθησης στην απασχόληση ευπαθών ομάδων (τύπου NEE, ΝΘΕ) Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών (παιδικοί-βρεφονηπιακοί σταθμοί κλπ) για άτομα που έχουν την ευθύνη παιδιών σε νοικοκυριά που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης για ευπαθείς ομάδες συνδεδεμένα με πρακτική άσκηση που οδηγούν σε πιστοποίηση, σε κλάδους αιχμής της οικονομίας της Κρήτης

9ii)	Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ'	3.000.000,00	0,69%	<ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργία one stop shops/κέντρων κοινότητας ευπαθών μονάδων με διευρυμένες υπηρεσίες και κινητές μονάδες • Λειτουργία δομών υποδοχής Αστέγων • Λειτουργία χώρων υγιεινής για αστέγους (δημόσια λουτρά, κοινόχρηστοι χώροι πλυντηρίων)
9iii)	Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών'	6.000.000,00	1,38%	<ul style="list-style-type: none"> • Δομές Ατόμων με Αναπηρία (Κέντρα Δημέρευσης ατόμων με αναπηρία, ΚΔΑΠ για παιδιά και εφήβους με νοητική στέρση και αναπηρίες, Βρεφονηπιακοί Σταθμοί ολοκληρωμένης Φροντίδας κλπ) • Συμβουλευτικά κέντρα και ξενώνες φιλοξενίας παιδιών (κακοποιημένα, άτομα με αναπηρία κλπ) • Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ) • Ανοιχτές δομές της Υπηρεσίας πρώτης υποδοχής. (Μετανάστες – παιδιά, γυναίκες θύματα trafficking κλπ) • Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης της τοπικής κοινωνίας • Υπηρεσίες εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
9iv)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος'	24.000.000,00	5,52%	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση λειτουργίας Εθνικού Δικτύου δομών αντιμετώπισης της φτώχειας (ολοκληρωμένες δράσεις με δομές παροχών, τράπεζα χρόνου, γραφείο διαμεσολάβησης κλπ) • Δίκτυο Προστασίας Υγείας του Πληθυσμού (health safety net) : Παρεμβατικά προγράμματα αγωγής και προαγωγής υγείας, Εισιτήριο Υγείας (health voucher), Υγεία κατ' οίκον, κλπ) • Δομές Παροχής Υπηρεσιών Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ, Κέντρα Δημέρευσης κλπ)

9v)	Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	5.000.000,00	1,15%	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση Επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας (start up) • Δράσεις εκκόλαψης πρωτοβουλιών Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας • Δικτύωση επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας (social clustering) • Ενίσχυση υφιστάμενων και δημιουργία νέων κοινωνικών επιχειρήσεων • Ανάπτυξη θερμοκοιτίδων κοινωνικών επιχειρήσεων • Κατάρτιση στελεχών κοινωνικών επιχειρήσεων
9vi)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος	5.000.000,00	1,15%	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκληρωμένα Προγράμματα για την στήριξη ευπαθών ομάδων εστιασμένες σε αστικές περιοχές
Σύνολο		66.047.150,00	15,19%	

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6 : Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός	% συμμετοχής στο ΠΕΠ	Επιλέξιμες Δράσεις
Κωδικός	Τίτλος			
	Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	4.375.000,00	1,01%	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπληρωματικά συστήματα και Εργαλεία Οργάνωσης της Διαχείρισης • Πληροφόρηση και Δημοσιότητα • Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνωμοσύνες, Τεχνικοί Σύμβουλοι • Υποστήριξη Δικαιούχων • Ενδυνάμωση της Αρχής Διαχείρισης

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7 : Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ

Επενδυτική Προτεραιότητα		Προϋπολογισμός	% συμμετοχής στο ΠΕΠ	Επιλέξιμες Δράσεις
Κωδικός	Τίτλος			
	Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ	1.340.283,00	0,31%	<ul style="list-style-type: none"> • Συμπληρωματικά συστήματα και Εργαλεία Οργάνωσης της Διαχείρισης • Πληροφόρηση και Δημοσιότητα • Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνωμοσύνες, Τεχνικοί Σύμβουλοι • Υποστήριξη Δικαιούχων • Ενδυνάμωση της Αρχής Διαχείρισης
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΠΑ		362.061.097,00	83,25%	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤ		72.822.028,00	16,75%	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020		434.883.125,00	100,00%	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Περιορισμοί Ενεργοποίησης ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Άξονα

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 : Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Περιορισμοί Ενεργοποίησης
Κωδικός	Τίτλος	
1β	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής	Δεν θα δημοσιευτεί πρόσκληση για επενδύσεις στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 1 του ΠΕΠ εάν δεν ολοκληρωθεί η εθνική και περιφερειακή RIS3, εκτός από πιλοτικές δράσεις, προδημοσιεύσεις προσκλήσεων και εμπροσθοβαρή έργα (frontloading projects)
2β	Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	<p>Κάθε δράση προς χρηματοδότηση θα είναι εναρμονισμένη με τους στόχους και τα πεδία παρέμβασης τόσο της στρατηγικής «A Digital Agenda for Europe», όσο και με την «Εθνική Στρατηγική για τη Ψηφιακή Ανάπτυξη – Ψηφιακή Ελλάδα 2021» καθώς και με τις προτεινόμενες οικονομικές δραστηριότητες της εθνικής και περιφερειακής στρατηγικής ευφυούς εξειδίκευσης στον τομέα των ΤΠΕ. Επίσης, η διαλειτουργικότητα κάθε δράσης θα είναι ευθυγραμμισμένη με το εθνικό πλαίσιο διαλειτουργικότητας. (31-3-2015)</p> <p>Το ΕΠ δεν θα ενεργοποιήσει δράσεις ΤΠΕ και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και δεν θα προβεί σε καμία δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, ούτε σε οποιαδήποτε επιλογή των εμπροσθοβαρών έργων έως ότου το σχέδιο δράσης συμφωνηθεί με τις υπηρεσίες της Ε.Ε. για κάθε μία από τις εκ των προτέρων αιρεσιμότητες κριθεί ότι εκπληρώνεται.</p>
2γ	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία	<p>Κάθε δράση προς χρηματοδότηση θα είναι εναρμονισμένη με τους στόχους και τα πεδία παρέμβασης τόσο της στρατηγικής «A Digital Agenda for Europe», όσο και με την «Εθνική Στρατηγική για τη Ψηφιακή Ανάπτυξη – Ψηφιακή Ελλάδα 2021» καθώς και με τις προτεινόμενες οικονομικές δραστηριότητες της εθνικής και περιφερειακής στρατηγικής ευφυούς εξειδίκευσης στον τομέα των ΤΠΕ. Επίσης, η διαλειτουργικότητα κάθε δράσης θα είναι ευθυγραμμισμένη με το εθνικό πλαίσιο διαλειτουργικότητας. (31-3-2015)</p> <p>Το ΕΠ δεν θα ενεργοποιήσει δράσεις ΤΠΕ και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και δεν θα προβεί σε καμία δημοσίευση προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, ούτε σε οποιαδήποτε επιλογή των εμπροσθοβαρών έργων έως ότου το σχέδιο δράσης συμφωνηθεί με τις υπηρεσίες της Ε.Ε. για κάθε μία από τις εκ των προτέρων αιρεσιμότητες κριθεί ότι εκπληρώνεται.</p>

3α	Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	<p>Δεν θα προκηρυχθούν δράσεις στο ΘΣ3 που σχετίζονται με καινοτομία, μέχρι να ολοκληρωθούν η εθνική και περιφερειακή RIS3 (28-2-2015/31-3-2015). Αυτό δεν αφορά :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμπροσθοβαρή έργα που θα προ-συμφωνηθούν με την Ε.Ε. • Έργα καινοτομίας με πιλοτικό χαρακτήρα • Προδημοσίευση δράσεων
3γ	Στήριξη της δημιουργίας και επέκταση προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	<p>Δεν θα χρηματοδοτηθούν δράσεις που επιδιώκουν την αντιμετώπιση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης (simple expansion/survival of SME' s)</p> <p>Δεν θα προκηρυχθούν δράσεις στο ΘΣ3 που σχετίζονται με καινοτομία, μέχρι να ολοκληρωθούν η εθνική και περιφερειακή RIS3 (28-2-2015/31-3-2015). Αυτό δεν αφορά:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Εμπροσθοβαρή έργα που θα προ-συμφωνηθούν με την Ε.Ε. ❖ Έργα καινοτομίας με πιλοτικό χαρακτήρα ❖ Προδημοσίευση δράσεων

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 : Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Περιορισμοί Ενεργοποίησης
Κωδικός	Τίτλος	
4γ	Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	Δεν υπάρχουν περιορισμοί
4στ)	Πρώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και της υιοθέτησης αυτών	Δεν θα δημοσιευτεί πρόσκληση για επενδύσεις στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 1 του ΠΕΠ εάν δεν ολοκληρωθεί η εθνική και περιφερειακή RIS3 (28-2-2015/31-3-2015), εκτός από πιλοτικές δράσεις, προδημοσιεύσεις προσκλήσεων και εμπροσθοβαρή έργα (frontloading projects)
5β)	Προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών	<p>Οι δράσεις αυτές θα είναι σε συνάφεια με τον εθνικό σχεδιασμό για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και για την πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων.</p> <p>Οι δράσεις θα επιλεγούν μετά από εκπόνηση περιφερειακού σχεδιασμού για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και εκπόνηση σχεδίων για την πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων σε τοπικό επίπεδο, σε εξειδίκευση της εθνικής στρατηγικής.</p> <p>Συμμόρφωση με το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης που αναμένεται η έγκριση του έως 31/3/2015.</p>

6α)	Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	Μέχρι την υιοθέτηση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων και Πρόληψης δεν θα προκηρυχθούν σχετικές δράσεις. Κάθε εξαίρεση από τον κανόνα αυτό (συμπεριλαμβανομένων και των εμπροσθοβαρών έργων) μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνο μετά από γραπτή έγκριση των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο ΠΕΣΔΑ Κρήτης αναθεωρήθηκε στις 5/6/2013. Με το υπ' αριθμ. 3508/2947/31-7-2014 έγγραφο του ΥΠΕΚΑ διαπιστώνεται η εναρμόνιση του ΠΕΣΔΑ Κρήτης με τον ΕΣΔΑ.
6β)	Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	Οι δράσεις που αφορούν στην ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων θα εξειδικευτούν περαιτέρω μόλις εγκριθεί το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης και σε συμφωνία με όσα ορίζονται σε αυτό (αναμένεται η έγκριση του έως 31/3/2015). Μέχρι να εγκριθεί και τεθεί σε εφαρμογή το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης δεν θα χρηματοδοτηθούν έργα υπό την παρούσα επενδυτική προτεραιότητα.
6γ)	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Δεν υπάρχουν περιορισμοί
6δ)	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	Δεν υπάρχουν περιορισμοί
6ε)	Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	Δεν υπάρχουν περιορισμοί
7β)	Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	Δεν υπάρχουν περιορισμοί

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 : Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Περιορισμοί Ενεργοποίησης
Κωδικός	Τίτλος	
9α)	Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά στην κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας	Δεν υπάρχουν περιορισμοί
10)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης	Δεν υπάρχουν περιορισμοί

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 : Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Περιορισμοί Ενεργοποίησης
Κωδικός	Τίτλος	
8iii)	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων, πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	Επιδιώκεται στην Περιφέρεια Κρήτης, η οργάνωση και λειτουργία ενός Περιφερειακού Μηχανισμού Παρακολούθησης των αναγκών της αγοράς εργασίας (31-3-2015), ο οποίος θα διαμορφώνει τις κατευθύνσεις για την εξειδίκευση των δράσεων ενίσχυσης της απασχόλησης. Μέχρι την λειτουργία του Περιφερειακού Μηχανισμού δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης ή ανάπτυξης δεξιοτήτων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του άξονα δεν θα υλοποιηθούν. Θα λαμβάνονται υπόψη, στην επιλογή των δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν, οι προτάσεις του Περιφερειακού Μηχανισμού παρακολούθησης των αναγκών της αγοράς εργασίας.
8v)	Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5 : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη

Επενδυτική Προτεραιότητα		Περιορισμοί Ενεργοποίησης
Κωδικός	Τίτλος	
9i)	Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας	<p>Περιφερειακή Στρατηγική για τη φτώχεια (28-2-2015)</p> <p>Όσον αφορά στις δράσεις απασχόλησης και κατάρτισης που προβλέπονται στον άξονα, οι δράσεις που θα υλοποιηθούν, θα προσδιορίζονται από Περιφερειακό Μηχανισμό παρακολούθησης της αγοράς εργασίας που θα δημιουργηθεί μέχρι την οριστικοποίηση του Εθνικού Μηχανισμού και θα ενεργοποιηθεί μέχρι 31/3/2015. Μέχρι την λειτουργία του Περιφερειακού Μηχανισμού δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης ή ανάπτυξης δεξιοτήτων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του άξονα δεν θα υλοποιηθούν</p> <p>Πριν την ενεργοποίηση των δράσεων με κοινωνική διάσταση/κοινωνικό χαρακτήρα (στις οποίες ενδεικτικά περιλαμβάνονται οι παιδικοί/βρεφονηπιακοί κλπ σταθμοί, οι δράσεις τύπου health voucher, οι δράσεις για τις οποίες απαιτείται κάλυψη λειτουργικού κόστους δομών) θα προηγείται διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.</p> <p>Όσον αφορά στην Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα, βρίσκεται σε εξέλιξη η δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού για την στήριξη της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.</p> <p>Οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν από την επενδυτική προτεραιότητα 9ν θα εναρμονίζονται με τους τομείς παρεμβάσεις που θα προσδιοριστούν στο σχέδιο δράσης του Περιφερειακού Μηχανισμού για τη στήριξη της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.</p> <p>Τα προτεινόμενα προγράμματα κατάρτισης όσο και οι σχετικές δεξιότητες θα προκύψουν στο πλαίσιο λειτουργίας του Περιφερειακού Μηχανισμού για την Παρακολούθηση της αγοράς εργασίας.</p>
9ii)	Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ'	
9iii)	Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών'	
9iv)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος'	
9ν)	Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση'	
9vi)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος'	

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6 : Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ

Επενδυτική Προτεραιότητα		Περιορισμοί Ενεργοποίησης
Κωδικός	Τίτλος	
	Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ	Δεν υπάρχουν περιορισμοί

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7 : Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ

Επενδυτική Προτεραιότητα		Περιορισμοί Ενεργοποίησης
Κωδικός	Τίτλος	
	Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ	Δεν υπάρχουν περιορισμοί

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Δείκτες (Αποτελέσματος – Εκροών) ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Άξονα

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1 : Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Δείκτες Αποτελέσματος	Δείκτες Εκροών
Κωδικός	Τίτλος		
1β	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής	T3101 – Ιδιωτική δαπάνη των επιχειρήσεων σε ΕΤΑΚ σε σχέση με το περιφερειακό ΑΕΠ (%)	<ul style="list-style-type: none"> • CO24 – Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται (ισοδύναμα πλήρους χρόνου) • CO25 – Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών υποδομών (ισοδύναμα πλήρους χρόνου) • CO26 – Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα (επιχειρήσεις)
2β	Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενίσχυσης της ζήτησης για ΤΠΕ	T3102 - Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία ΤΠΕ (εκ. ΕΥΡΩ)	<ul style="list-style-type: none"> • CO01 – Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη (επιχειρήσεις) • CO02 Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις
2γ	Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική κυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία	T3103 - Ηλεκτρονική διακυβέρνηση, επί του συνολικού πληθυσμού ηλικίας 16-74 ετών	<ul style="list-style-type: none"> • T3001 – Αριθμός φορέων και οργανισμών του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου τομέα που ενισχύονται
3α	Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	T3104 - Επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων (ποσοστό νέων επιχειρηματιών στο σύνολο του πληθυσμού της Περιφέρειας) (%)	<ul style="list-style-type: none"> • CO01 – Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη (επιχειρήσεις) • CO05 – Αριθμός νέων επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη (επιχειρήσεις) • CO08 – Αύξηση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)
3γ	Στήριξη της δημιουργίας και επέκταση προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών	T3105 - Ποσοστό του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων στους τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας στο σύνολο του ΑΕΠ της Περιφέρειας (% ΑΕΠ Περιφέρειας)	<ul style="list-style-type: none"> • CO01 – Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη (επιχειρήσεις) • CO02 Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2 : Βιώσιμη Ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Δείκτες Αποτελέσματος	Δείκτες Εκρών
Κωδικός	Τίτλος		
4γ	Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης	T3106 - Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας (ktoe)	<ul style="list-style-type: none"> CO31 - Αριθμός νοικοκυριών που κατατάσσονται σε καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης (νοικοκυριά) CO32 - Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτηρίων (kWh/ έτος) CO34 - Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου (τόνοι ισοδύναμου CO2)
4στ)	Πρώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και της υιοθέτησης αυτών	T3107 - Αριθμός των Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας - Πατέντες (αιτήσεις ανά εκ. κάτοικοι)	<ul style="list-style-type: none"> T3002 – Αριθμός συνεργασιών φορέων – επιχειρήσεων – ερευνητικών ιδρυμάτων (αριθμός)
5β)	Προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών	T3108 - Ποσοστό περιοχών που καλύπτονται αποτελεσματικά με μέτρα προστασίας φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος σε σχέση με τη συνολική έκταση της Περιφέρειας (%)	<ul style="list-style-type: none"> T3003 - Πληθυσμός που ωφελείται από έργα πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων (φυσικά πρόσωπα)
6α)	Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	T3109 - Ποσοστό κλάσματος, που οδηγείται σε ανακύκλωση (%)	<ul style="list-style-type: none"> CO17 - Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων (τόνοι/ έτος)
6β)	Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	<p>T3110 - Ποσοστό ισοδύναμου πληθυσμού που καλύπτεται από δίκτυα και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων στο επίπεδο της Περιφέρειας (%)</p> <p>T3111 - Διαθέσιμη ημερήσια παροχή πόσιμου νερού, από έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων, παροχή πόσιμου νερού (m3/ημέρα)</p>	<ul style="list-style-type: none"> CO19 - Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων (ισοδύναμο πληθυσμού) CO18 - Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης (φυσικά πρόσωπα)

6γ)	Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	T3112 - Αριθμός επισκεπτών σε χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς στην Περιφέρεια (Αριθμός / έτος)	<ul style="list-style-type: none"> CO09 - Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών (επισκέψεις/έτος)
6δ)	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών	<p>T3113 - Ποσοστό επιφάνειας οικοτόπων που βρίσκονται σε καθεστώς διατήρησης ως προς τη συνολική επιφάνεια οικοτόπων της Περιφέρειας</p> <p>T3114 - Αναλογία της έκτασης που υπάγεται σε θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό ως προς τη συνολική έκταση της Περιφέρειας (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> CO23 - Επιφάνεια οικοτόπων που λαμβάνουν ενίσχυση για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης (εκτάρια)
6ε)	Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	T3115 - Μείωση αερίων θερμοκηπίου ως αποτέλεσμα των δράσεων των στόχων των Προγραμμάτων (ΣΕΣ) (τόνοι ισοδύναμου CO2)	<ul style="list-style-type: none"> CO38 - Δημιουργία ή ανάπλαση υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές (τετραγωνικά μέτρα) CO39 - Ανέγερση ή ανακαίνιση δημόσιων ή εμπορικών κτιρίων σε αστικές περιοχές
7β)	Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων στην υποδομή ΔΕΔ-Μ, συμπεριλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	T3116 - Απαιτούμενος χρόνος μετακίνησης από το νότιο στο βόρειο τμήμα της Περιφέρειας (σε λεπτά)	<ul style="list-style-type: none"> CO13 - Συνολικό μήκος νέων οδών (χλμ) CO14 - Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών (χλμ)

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 : Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Δείκτες Αποτελέσματος	Δείκτες Εκροών
Κωδικός	Τίτλος		
9α)	Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και στις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μείωση των ανισοτήτων όσον αφορά στην κατάσταση στον τομέα της υγείας, και προώθηση της κοινωνικής ένταξης με τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα και με τη μετάβαση από θεσμικές υπηρεσίες σε υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας	T3117 - Ετήσια δυναμικότητα δομών σε επίπεδο δήμων T3118 - Βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης των υπηρεσιών Υγείας (Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια, Τριτοβάθμια) (απόλυτος αριθμός των επισκέψεων ανά έτος)	<ul style="list-style-type: none"> • CO35 - Δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης (φυσικά πρόσωπα) • CO36 - Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας (φυσικά πρόσωπα) • T3004 - Δυναμικότητα των υποδομών πρόνοιας που ενισχύονται (φυσικά πρόσωπα)
10)	Επενδύσεις στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης	T3119 - Ετήσιος μέσος αριθμός μαθητών ανά σχολική μονάδα	<ul style="list-style-type: none"> • CO35 - Δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης (φυσικά πρόσωπα)

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4 : Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές.

Επενδυτική Προτεραιότητα		Δείκτες Αποτελέσματος	Δείκτες Εκροών
Κωδικός	Τίτλος		
8iii)	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων, πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	T3120 - Αριθμός μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα χρόνο μετά τη λήξη της παρέμβασης	<ul style="list-style-type: none"> • T3005 - Αριθμός επιχειρησιακών σχεδίων που χρηματοδοτούνται
8v)	Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	T3121 - Επιχειρήσεις που βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητά τους	<ul style="list-style-type: none"> • CO23 – Αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας)

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5 : Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη

Επενδυτική Προτεραιότητα		Δείκτες Αποτελέσματος	Δείκτες Εκρών
Κωδικός	Τίτλος		
9i)	Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας	<p>T3122 - «Μειονεκτούντα άτομα που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από την λήξη της συμμετοχής τους»</p> <p>T3123 - «Μειονεκτούντα άτομα με ευθύνη φροντίδας παιδιών που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από την λήξη της συμμετοχής τους»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CO01 – Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων • T3006 - Μειονεκτούντα άτομα (κάτω από το όριο της φτώχειας) που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών
9ii)	Κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ*	T3124 -Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	<ul style="list-style-type: none"> • CO15 – Μετανάστες συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων όπως οι Ρομ)
9iii)	Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών*	T3125 - Πληθυσμός ευπαθών ομάδων που λαμβάνουν προηγμένες υπηρεσίες	<ul style="list-style-type: none"> • CO15 – Μετανάστες συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων όπως οι Ρομ) • CO16 – Συμμετέχοντες με αναπηρία

9iv)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος:	T3126 - Ποσοστό κάλυψης των δράσεων υγείας – πρόνοιας επί του γενικού συνόλου των πολιτών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και δεν διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη.	<ul style="list-style-type: none"> • T3007 – Μειονεκτούντα άτομα που οφελούνται από παροχή υπηρεσιών υγείας - πρόνοιας
9v)	Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση:	T3127 - Κοινωνικές επιχειρήσεις που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα χρόνο μετά τη λήξη της παρέμβασης	<ul style="list-style-type: none"> • T3008 - Αριθμός επιχειρησιακών σχεδίων για κοινωνικές επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται
9vi)	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος:	T3122 -«Μειονεκτούντα άτομα που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από την λήξη της συμμετοχής τους»	<ul style="list-style-type: none"> • CO01 – Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων